

OLUKORRAST PIIRIL 7/2024

1. NORRA

Norra valitsus karmistas piiranguid Venemaa laevadele

Norra valitsus karmistas 05.07.2024 piiranguid Venemaa kalalaevadele Norra sadamate kasutamiseks. Varem võisid Venemaa kalalaevad siseneda (Norra-Venemaa kalanduskokkuleppe raames) piiranguteta kolme avatud sadamasse: Båtsfjordi, Tromsø ja Kirkenesi ja viibida seal kai ääres nii kaua kui sooviti. Kehtestatud piirang reguleerib eelkõige sadama viibimise aega. Nüüdsest ei või Venemaa kalalaevad viibida sadama kaudu kui maksimaalselt 5 tööpäeva ja kuni 7 päeva kui see aeg hõlmab nädalavahetusi ja pühapäevi. Eelmisest sadama viibimisest peab olema möödunud vähemalt 3 päeva. Lisaks otsustas Norra valitsus, et kolmes sadamas tugevdatakse politsei ja tolli poolseid kontrollitegevusi ja eriliselt tuleb pöörates tähelepanu Båtsfjordi sadamale. Piirangute kehtestamise peamiseks argumendiks oli, et Venemaa laevad on labatormiks spionaaziks, luureks- ja sabotaažiks, sealhulgas Norra kriitilise infrastruktuuri vastu ning tegemist ei ole aksepteeritava riskiga. Lisaks on kõik 3 sadamat ka NATO liitlaste vastuvõtu sadamad. Tromsø sadamat kasutavad ka USA sõjalaevastiku tuumaallveelaevad dokkimiseks. Norra valituse otsusega saab tutvuda [siit](#). Vaatamata sellele, et Norra politsei peab nüüd teostama Venemaa laevadele tõhustatud kontrolli, ei eraldatud valitsus selleks politseile täiendavaid vahendeid. Politsei hädaolukorras valmisoleku direktori Tone Vangen sõnul, paluti politseil ülesanne lahendada oma ressursside ja mõnede prioriteetide ümberkorraldamisega.

Peale seda kui Norra meedia avaldas, et ligi 50 Vene tsiviilalust võis Norras tegeleda spionaaziga on mitmed poliitikutud kahtlenu, kas Norral on ikka piisavalt hea kontroll merealadel toimuva osas. Norra politsei tuvastas, et Venemaa laevadel on suletud uste taga tänaseni kasutusel analoog saate- ja vastuvõtujaam "B3-28", mis ei ole ühendatud üldisesse võrku. Norrast erinevalt on Euroopa riigid kehtestanud sanktsioonina Venemaa kalalaevadele sadamakeelu.

Kommentaari: Venemaa kauba- ja kalalaevastik teostab sarnaselt nagu NSVL aegne tsiviilavastik välisvetes NATO õhusõidukite, sõjalaevade, taristu ning muude objektide osas luure- ja seiretegevust.

Foto: Venemaa traallaev Norra sadamas

Norra väljastas Venezuela reisihoiatuse

Norra välisministeerium väljastas Norra kodanikele Venezuela reisihoiatuse, mis laieneb kogu riigile. Seni on Norra välisministeerium soovitanud hoiduda mittehädavajalikust reisimisest Colombia ja Brasiilia piirialadele, Arco Minero piirkonda, Sucre osariigi põhja- ja idaossa (sealhulgas Paria poolsaar) ning Paraguanä poolsaarele Falcóni osariigis.

9 Ghana "parasportlast" kadusid teadmata suunas

Norra ametivõimud koos Ghana riikliku paraolümpiakomiteega avalikustasid 21.07.2024, et Schengeni viisadega Norra saabunud 11 Ghana kodanikku, kes kuulusid väidetavalt paraolümpia meeskonda, neist 9 jäid kadunuks kohe kui nad sisenesid Norra territooriumile. Ghana paraolümpia meeskond saabus 25.04.2024 Norra, et valmistada Fjordkraft Bergen linnamaratoniks. Schengeni viisad taotleti ghanalastele väidetavalt võltsitud dokumentide alusel. Meeskonna 2 ülejäänud liikme osas on selgunud, et 1 liige, kes oli väidetavalt koondise treener on nüüdseks surnud, samas 1 liige jäi Norra võimudele piiril vahele, katsetage lahkuda Norrast Rootsi. Ghana kodanikud taotlesid 2023. aastal 45421 korral Schengeni viisat. Neist vaid 23400 taotlust sai positiivse otsuse, samas kui 21226 Schengeni viisataotlust lükati tagasi. Kuigi otsust veel ei ole on tõenäoline, et Ghanast pärit Schengeni viisataotlejate suhtes hakkavad tulevikus kehtima rangemad reeglid.

CC foto: Ghana "paraolümpia" meeskond

2. SOOME

Olukord Soome piiril

Kainuu piirivalvepiirkonnas oli juulis olukord stabiilne, olulisi muutusi ning piiriravatuses osas ei toimunud. Juulis 2024 teatati 2 piiriravatuses rikkumise juhtumist ja 2 avaliku korraga seotud juhtumist. Riigist väljus Kajaani lennujaama kaudu 11 isikut.

Põhja-Karjala piirivalve uurib 12.07.2024 toimunud ebaseadusliku piiriületuse juhtumit Ilomantsi piirkonnas suunaga Venemaalt Soome.

Kainuu piirivalve uurib 14.07.2024 toimunud ebaseadusliku piiriületuse juhtumit Kuhmo piirkonnas suunaga Venemaalt Soome.

Põhja-Karjala piirivalve uurib 19.07.2024 toimunud ebaseadusliku piiriületust Venemaalt Soome ja tagasi Karjalas Pyhäjärvi järve ääres. Mootorpaat reisiatiga ületas piiri Venemaalt Soome 100m ulatuses ja pöördus hiljem tagasi Venemaale.

Soomelahe merepiirivalve uurib Venemaa Balti laevastiku hüdrograafialeava "Mihhail Kazanskiy" sisnemist 26.07.2024 kell 12.31 umbes 1,2 meremiili sügavusse Soome territoriaalvetesse. Sündmuskohal olnud Soome piirivalvekaatri püüdis Venemaa alusega saada ühendust rahvusvahelise merekanalil 16, kuid Venemaa laev ei vastanud raadiokutsungile.

Kaitseväeteenistuse seaduse muudatus võimaldab reservväelasi kaasata piiriravatuses tagamiseks

Soomes kehtib alates 15.07.2024 kaitseväeteenistuse seaduse muudatus, mille alusel võib kutsuda reservväelasi õppekõrgemisele riigipiiril turvalisuse tagamiseks. Soome kaitseväeteenistuse seaduse §32 ja §48 muudatuste järgi on nüüd võimalik kiiresti korraldada reservõppekõrgemise, kui see on vajalik kiiresti halveneva olukorra tõttu piiril või sellest põhjustatud olukorra tagajärgede ärahoidmiseks. Sellisel juhul kutsutakse reservõppekõrgemisele ainult Soome piirivalves ajateenituse läbinud reservväelased. Protseduuri rakendatakse sellises ulatuses, mis on vajalik olukorra kontrollimiseks piiril. Reservõppekõrgemisele kutsutud reservväelasi ei rakendata iseseisvalt piirivalves ülesannete täitmiseks, vaid seda tehakse professionaalsete piirivalvurite juhendamisel ja juhtimisel.

Soome president kinnitas seaduse ebaseaduslike sisserändajate tagasi lükkamise kohta piiril

Soome parlament toetas reedel 12.07.2024 ja Soome president kinnitas teisipäeval 16.07.2024 ajutiste meetmete seaduse, mis annab piirivalvuritele õiguse lükata tagasi ebaseaduslike sisserändajaid, kes üritavad Venemaa poolelt siseneda ebaseaduslikult Soome territooriumile. Soome nimetab Venemaa sellist tegevust instrumentaalseeritud sisserändeks ja vastu võetud piiriravatuses tegevdamise seaduse eesmärk on tagada Soomele tõhusad vahendid võitluseks olukordadega, kus instrumentaalseeritud sisserändet kasutatakse Soome survestamiseks. Soome oli sunnitud ebaseaduslike sisserändajate sissevoolu tõttu sulgema oma maismaapiiri Venemaaga.

Seadust rakendatakse eriti erandlikel ja mõjuvatel põhjustel. Selle eelduseks on alati teadmine või põhjendatud kahtlus välisriigi poolt Soomele suunatud mõjutamise kohta, mis põhjustab tõsist ohtu Soome suveräänsusele ja riiklikule julgeolekule ja kui muudest vahenditest olukorra lahendamiseks ei piisa. Seadus sätestab tingimused, mille korral valitsus üldistung võib otsustada piirata rahvusvahelise kaitse taotluste vastuvõtmist Soome riigipiiril ja selle vahetus läheduses. Seaduse jõustus 22.07.2024 ja kehtib üks aasta.

Keskonnakahjude ennetamise ülevaade merealadel

Nafta- ja keemiaõnnetuste ärahoidmine avamerel on osa Soome piirivalves ülesannetest merealadel. Piirivalveamet vastutab alates 2019. aastast Soome majandusvööndis ja avamerel keskkonnakahjude tõrjumise eest. Seda tööd ei tehta eraldi, vaid mitme ametkonnaga tihedas koostöös. Piirivalveameti peastaabi meresõiduohutuse üksus koostab alates 2021. aastast sündmusete ülevaadet, mille eesmärk on teavitada meetmetest ja projektidest, mida Soome teeb merekeskkonnakahjude ennetamiseks Soomes ja rahvusvahelises kontekstis. Viimase ülevaatega 1/2024 saab tutvuda [siit](#).

Soome korraldas politsei ja kaitseväge pommikoerte rahvusvahelise koolituse

Soomes läbiviidud kahepäevane koolitus on seotud Ukrainas toimuva sõjaga, teatas politseikoerte koolituskeskuse peainspektor Joni Tonteri. Eesmärk on suurendada koerajuhtide arusaamist koerte lõhnatõest, koolitada koeri leidma erinevaid lõhkeaineid ja suurendada koerte võimet tegutseda erinevates keskkondades.

Politseikoerte koolituskeskus viib läbi Europoli õppeprogrammi alast lõhkeainete koolitust. Soome politsei ja kaitseväge vastutavad ühiselt läbiviidava väljaõppe eest. Seoses Ukraina sõjaga on olukord lõhkeainete leviku osas kriitiline. Selle koolitusega valmistuti eelkõige olukorras, mis võib meid lähiaastatel ees oodata, kui lõhkeained hakkavad levima laiemalt üle Euroopa. Soome kaitseväge osaleb õppustel selleks, et oleks võimalik korraldada väljaõpet mitmesuguste sõjaliste lõhkeainetega. Soomes vastutab tsiviilotstarbeliste lõhkeainete eest politsei ja sõjaliste lõhkeainete eest Soome kaitseväge. Koolitusel olid esindatud Saksamaa, Austria, Kreeka, Portugal, Horvaatia, Bulgaaria, Hispaania, Slovakkia, Tšehhi Vabariik, Sloveenia, Rumeenia, Šveits, Austria, Island, Leedu, Poola, Eesti ja Ukraina meeskonnad. Soomes toimunud koolituse videlõiku saab vaadata uudise lehest [siit](#).

Euroopa Liidu solidaarsusmehhanismi raames kavatses Euroopa Komisjon väljaõpetada ja annutada Ukraina ametivõimudele 2024. aasta lõpuks kokku 50 lõhkeainekoera ja miinide avastamise koera.

15.07.2024, Pommikoer töötamas

3. VENEMAA, PIHKVA OBLAST, LENINGRADI OBLAST JA KARJALA VABARIIK

Prokuratuuri sekkumine tekitas Ivangorodi piiripunkti 4 välikäimlat

Venemaa Loode transpordiprokuratuuri töötajad kontrollisid 10.07.2024 Venemaa-Eesti piiril asuva Ivangorodi piiripunkti jalakäijate tsooni tööd. Prokuratuuri esindajad kohtusid Ivangorodi piiripunkti juhtide, Rosgranstroy (ehituse eest vastutav) Peterburi filiaali esindajate ja kohalike aktivistidega. Kohtumise tulmusena käskisid prokuratuuri esindajad varustada Ivangorodi piiripunkti ooteala vajalikku infrastruktuuriga ja püüda mitte viivitada piirikontrolliga. Prokuratuur tuvastas, et 2024.aastal esines Ivangorodi piiripunkti rekonstrueerimise riigihanke lepingu täitmisel rikkumisi. Paikvaatluse põhjal leiti, et rikkumised on kõrvaldatud. Märgit, et koheselt paigaldatakse ootealadele 4 välikäimlat, 40 lisa istumiskohta, ootealale tekivad ka joogiveejahutid, uuendatakse ja laiendatakse varikatusi ning ostetakse ka õhukonditsioneerid.

Venemaa Looderingkonna tolli 23.07.2024 teatel jätkub Ivangorodi piiripunkti rekonstrueerimine, mida teostab Venemaa Transpordiministeerium. Piiripunkti territooriumil alustati vanade hoonete ja ruumide demonteerimise ja rekonstrueerimisega. Kingiseppa tolliametnikud töötavad ajutises hoones piiripunkti jalakäijate alal.

Vaade Ivangorodi piiripunktile

Venemaa kodanikele väljastati pool miljonit Schengeni viisat

Venemaa Turismitööstuse Liidu asepresident Dmitri Gorin teatas 29.07.2024 Turismitööstuse Liidu pressikonverentsil, et 2024. aasta esimese poolaasta tulemustel väljastati Venemaa kodanikele ligi pool miljonit Schengeni viisat. Schengeni viisade väljastamise keeldumiste osakaal ulatus 2024. aastal ligikaudu 10%-ni. Kui enne Covid-19 pandeemiat väljastati Venemaa kodanikele umbes 4 miljonit, Schengeni viisat, siis nüüd on seda ligi 100 korda vähem. Seega vähenes Venemaa kodanikele väljastatud Schengeni viisade absoluutarv. Kui 2019. aastal said Venemaa kodanikud aastas kuni 4 miljonit Schengeni viisat, siis 2023. aastal väljastati viisaid 600 tuhat, 2024. aastal oli positiivselt kinnitatud viisa otsuseid juba 449 tuhat. Väljastatud mitmekordsete Schengeni viisade arv Venemaa kodanikele väheneb, kuid see on endiselt 49% viisade koguarvust. Venemaa Reisikorraldajate Liidu teatel keelduti Venemaa kodanikele 2023.aastal Schengeni viisa väljastamisest 20% juhtudel.

Vaade Ivangorodi poolsele ootealale

Vaade Ivangorodi piiripunktile

Venemaa ametnikel keelati reisimine välismaale

Venemaa Föderatsiooninõukogu kiitis heaks seaduse eelnõu, mis sätestab piirangud riigiametnikele välismaale reisimiseks. Nüüdsest on Venemaa ametnikud kohustatud taotlema ja saama eraldi loa reisimiseks väljaspoole Venemaa Föderatsiooni, välja arvatud ametlikud töölähetused. Kui ametnik reeglil ei täida, võib ta oma töö kaotada. Hoolimata Venemaa läänevastasest propagandast on ametnikud ja nende perekonnad alati soovitud minna puhkama ja osta endale kinnisvara erinevates lääneriikides. Kuna Venemaa peab Euroopa Liidu riike "ebasõbralikeks", on tõesõnaline, et mõni saadik või ametnik ei saa niipea oma valdusi Hispaanias või Prantsusmaal külastada. Uus seadus viib Venemaa hinnanguliselt hiilvalt tagasi Nõukogude Liidu (NSVL) mudeli juurde, kus elanikkonnale oli kehtestatud üldine reisiipiirang välisriikidesse, välja arvatud kui selleks saadi eriluba. Reisiipiirangust loobus NSVL ametlikult 12.05.1991 seaduse muudatusega, mis pidi jõustuma jaanuris 1993.aastal.

Venemaa riigiduumalükas tagasi paljulapseliste perede isade mobilisatsiooni edasilükkamise

Venemaa Riigiduumalükas 30.07.2024 tagasi seaduseelnõu, mis käsitleb osa venelaste - kolme lapse ja enama lapse isa mobilisatsiooni edasilükkamist. Dokument esitati Riigiduumale 2022. aasta septembris. Algatuse autorid tegid ettepaneku vabastada kolme- ja enamalapselised lasterikkad pered osalisest mobilisatsioonist ja tõsta nende vanust 16-aastaselt 18-aastasele ning täiskoormusega õppijate vanust 23-aastasele. Riigiduumalükas kaitsekomisjoni soovitas projekti tagasi lükata, kuna vabastuste nimekirja laiendamine mõjutab negatiivselt "relvajõudude värbamist". Kehtivate õigusaktide kohaselt võimaldatakse mobilisatsiooni edasilükkamist neile, kelle hooldamisel on alaealine vend või õde; venelased, kellel on neli või enam alla 16-aastast last; alla 16-aastaseid lapsi kasvatavad üksikisad ja mitmed muud kodanike kategooriad.

4. EESTI

Juhtumid Eesti piiril

PPA-s registreeritud ja avaldatud andmetel tuvastati 01.-17.07.2024 piirikontrollis: 0 võltsitud dokumenti ja 3 isikule mitte kuuluvat dokumenti. Piiriületus kolmandatest riikidest Eestisse tõkestati kokku 83 isikul. Kinni peeti 0 ja väljasõit tõkestati 0 isikul. Lahkumissetkiirjutus ja sissesõidukeeld kehtestati 14 isikule. Nõukogude sümboolikat tuvastati 3 juhul, tsiviilkäibes keelatud esemeid avastati 1 juhul.

Ebaseaduslik piiriületus Lämmijärvel

Piirivalvurid pidasid Lämmijärvel kinni 13 India päritolu piiriülekujat, kes üritasid mootorpaadiga Venemaa-Eesti kontrolljoont ületada. Piirivalvurid tuvastasid kontrolljoone ületamise 23.07.2024 veidi enne südaööd Lämmijärvel, Mehikoorma traaversil. Juhtunule reageerinud piirivalve paadipatrull pidas järvel kinni Venemaalt tulnud aluse, milles oli 13 välismaalast. Kontrolljoone ületanud välismaalsed anti 24.07.2024 öösel kella 4 paiku üle Venemaa piirivalvuritele.

Lõuna prefektuuri piirivalvebüroo juhi Meelis Saarepuu sõnustis olid kinnipeetud isikud kolmanda riigi kodanikud, kes tõenäoliselt proovisid ebaseaduslikult Eestisse pääseda. Kuula olukorra kirjeldust Peipsi järvistul siit.

Piirialal tõkestati salasigaretide üle piiri toimetamine

Saatse kordoni piirivalvurid avastasid 01.07.2024 Setomaa vallas ebaseaduslikult piiri ületanud Eesti kodanikust mehe, kelle puhul oli alust arvata, et ta toimetab üle piiri salakaupa.

Saatse kordoni piirivalvurid tuvastasid 23.07.2024 ühe inimese liikumise piirialal. Juhtumile reageerinud Saatse kordoni patrull leidsid piirialalt kaks meest, kelle juurest avastati salasigaretid. Mõlemad mehed peeti kinni ja menetlusega tegeleb edasi maksu- ja tolliamet (MTA). Kinnipeetud isikud olid Eesti kodanikud, kes toimetasid üle piiri Venemaalt Eestisse 62000 Vagevene maksumärkidega salasigaretit.

Venemaa suunalise piiriülese kaubanduse kontrolli tõhustamine

Vabariigi Valitsus arutas 04.07.2024 kaubavahetust Eesti ja Venemaa Föderatsiooni piiril ning otsustas tõhustada järelevalvet sanktsioonide all olevate kaupade liikumise üle. Valitsus andis ülesande rahandusministeeriumile koostöös siseministeeriumi ja teiste asutustega valmistada ette tegevuskava täieliku tollikontrolli sisseviimiseks Euroopa Liidu välispiiril, Eestist väljamineval suunal. Tulenevalt Valitsuse 04.07.2024 otsusest alustab Maksu- ja Tolliamet (MTA) alates 08.08.2024 Venemaale liikuvate inimeste ja veetavate kaupade täieliku kontrolli.

ESTPOL 9 siirdus Lätti

Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) lähetas 29.07.2024 11-liikmelise ESTPOL 9 Läti Vabariiki, et toetada Läti piirivalvet tõkestamaks Läti-Valgevene piiril viimasel ajal sagenenud ebaseaduslike sisserännete katseid. Meeskonnal on väljaõpe ja kogemus massiohjekes, meeskond kuulub koerajuht koeraga ning nende varustusse kuuluvad ka dronid. ESTPOL 9 ülesandeks on patrull- ja vaatlustegevuse teostamine koos Läti kolleegidega. Läti-Valgevene piiril registreeriti ja tõkestati alates 01.01-26.06.2024 üle 3 tuhande ebaseadusliku sisserände katse, samal ajal kui Leedu-Valgevene piiril oli veidi üle 350 juhtumit ja Poola-Valgevene piiril üle 21 tuhande juhtumit. Lisaks Eestile toetab Leedu piirivalve Lätti 10-15 liikmelise piirivalvurite meeskonnaga, mille koosseis on koerajuhtid koos koertega ja kriminaalluureametnikud.

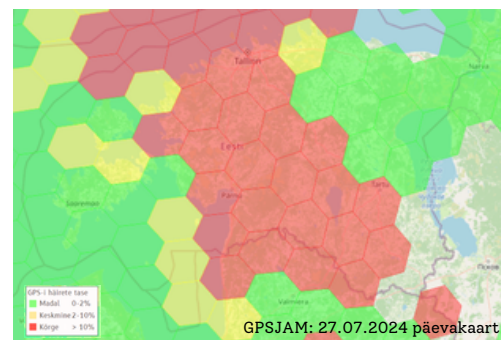
PPA foto: ESTPOL 9 enne väljasõitu

Narva piiripunkti pikad järjekorrad hoogustavad salakaubavedu

Narva tollipunkti juhi sõnul liigub Eestist Venemaale ja vastupidi palju keelatud kaupu, alates lõhnaõlidest lõpetades relvaosadega. Narva piiripunkti läbib päevas keskmiselt 3300-3400 inimest. Jagada saab nad kolme rühma, kellest umbes 30 protsenti piiriületajatest on seotud kaubareisidega. Igasugustel perekondlikel põhjustel ületajaid on samuti kusagil 30 protsenti. Ülejäänud 40 protsenti on need, kes liiguvad Narva piiripunkti kaudu, kas Venemaale või Euroopasse. Suurem osa välismaistest piiriületajatest tulevad Skandinaaviast.

GNSS ja GPS raadiosignaali häired

Avaliku GPS häiringu päevakaardi järgi kogutud andetel, esinesid Eesti alal suuremas mahus GPS raadiosidesignaali häired juulikuu teisel poolel alates 14.07.2024 Lääne, Kesk- ja Põhja-Eestis. Ida-Eesti ja Kagu-Eesti mõjutatus oli madal. GPS/GNSS raadiosignaali häirete ulatusega saab tutvuda GPSJAM veebilehelt. Päevakaartide andmestikud põhinevad tõenäoliselt lennu ja mereliikluse navigatsioonisüsteemide aruannetel.

GPSJAM: 27.07.2024 päevakaart

5. LÄTI

Juhtumid Läti piiril

Läti-Valgevene piiril tökestati 2024.aasta 7 kuu jooksul kokku 3613 isiku ebaseaduslik piiriületus. Juulis oli selliseid juhtumeid kokku 1045, juunis 432. Tänavu on fikseeritud 16 katset teostada piirilt ebaseaduslike sissekäikude ja transpordivahendite avastamiseks juulis. Ebaseaduslike sissekäikude edasitoimetajateks piirilt on suurem osa, kas Läti kodanikud või Läti mittekodanikud, kuid juulis olid teisel kohal Ukrainaa kodanikud, samuti Moldova ja Gruusia kodanikud.

Ebaseaduslike sissekäikude vedaja sõiduki peatamiseks tehti hoiatuslaske

Läti piirivalvurid kasutasid 28.07.2024 ebaseaduslike sissekäikude transpordivahendite sõiduki peatamiseks teenistusrelva, mille käigus tulistati kolm lasku õhku. Peale 2 km jälitamist sõiduk peatus ja seda juhtis juhtimisõigustega Läti mittekodanik, kes transportis 8 ilma dokumentideta ebaseadusliku sissekäikudega. Läti piirivalvurid pidasid 25.07.2024 kinni Ukraina kodaniku, kes transportis sõidukis 3 ebaseadusliku sissekäikudega. Sõiduki peatamisel õnnestus ühel iskul põgeneda, sõidukist leiti 2 Aafrika päritoluga isikut

Läti piirivalve foto 28.07.2024: ebaseaduslikud sissekäidajad

6. LEEDU

Jätkuvad ebaseadusliku sissekäiku katsed Valgevene-Leedu piiril

Leedu piirivalvurid tökestasid 2024.aasta 7 kuu jooksul 372 ebaseaduslikul sissekäikudel sisenemise Valgevenest Leetu. 2023.aastal tökestati kokku Valgevenest Leetu ebaseaduslikult sisenemast 2643 sissekäikudega. 2022.aastal tökestati kokku Valgevenest Leetu ebaseaduslikult sisenemast 11 211 sissekäikudega.

Leedu võttis 6 topelt kodakondsusega isikult Leedu kodakondsuse

Leedu võttis 6 isikult, kes omandasid salaja Venemaa kodakondsuse ära Leedu kodakondsuse. Leedu Migratsiooniamet selgitas, et kontrolli käigus avastati, et 6 isikut mitte ainult ei varjanud oma Venemaa kodakondsust, vaid neil ei olnud ka õigust topeltkodakondsusele. Ükski neist isikutest ei teinud migratsiooniametiga koostööd ega vastanud topeltkodakondsuse õigust tõendavate dokumentide päringutele. Leedus on topekkodakondsus lubatud vaid erandjuhtudel, mis tõttu nõuab riik, et kõik topelt teise riigi kodakondsuse omandajad teavitaksid sellest Migratsiooniametit 2 kuu jooksul. Juhul, kui Migratsiooniamet õigeaegselt kirjalikult ei teavitata on sellest eest võimalik määrata rahatrühv suurujärgus 300–850 eurot.

Tagaotsitavad varustatud sõidukid

Selle aasta 7 kuuga tabasid Leedu piirivalvurid kokku 86 varustatud sõidukit, sealhulgas 56 sõiduauto, 14 veoauto ja haagist ning 6 väikebussi ja 1 ühik rasketehnikat. Suwalki koridoris Poolaga tabati 36 sõidukit, Valgevene piiril 28 ja Venemaa piiril 6 ja 8 varustatud sõidukit tabati teostades kontrolli mujal Schengeni alal. Eelneva 6 kuu jooksul pidasid Leedu piirivalvurid kinni pidanud 81 varustatud sõidukit,

Näited:

31.07.2024 avaldatud teatel peatasid Leedu piirivalvurid Suwalki koridoris kinni Ühendkuningriigi registreerimismärkidega väikebussi Mercedes Benz Sprinter, mida juhtis Leedu kodanik. Sõidukit kontrollides tehti kindlaks, et sõiduki tehasetähis on manipuleeritud ning tegemist on 18.07.2024 Ühendkuningriigist varustatud sõidukiga.

04.07.2024 avaldatud teatel pidasid Leedu piirivalvurid koos Frontex ametnikega Klaipeda sadamas kinni Rootsi saabunud Leedu veoauto, mille haagisest leiti 01.07.2024 Taanis varastatuks kuulutatud teleskoopladder Manitou.

Lätis suunas suurenes ebaseaduslike sissekäikude voog

Läti piirivalve ülem Guntis Pujāts teatas 04.07.2024, et Läti-Valgevene piiril suurenes juuliku alguses ebaseadusliku piiriületamise katsete arv. Guntis Pujāts sõnul suurenes Läti ebaseaduslikult siseneda soovivate isikute arv ja vastavalt sellele vähenes nende arv naaberriikides Leedus ja Poolas. Kui peaaegu terve aasta tehti väga massiivseid katseid ületada ebaseaduslikult piiri Poola suunal, siis praegu on näha, et juuliku algusest alates on raskuspunkt nihkunud Läti suunale. Läti piirivalve ülem tunnistas, et piirivalvuritele on suvekuul jätkuvalt pingelised, mistõttu pöördus piirivalve abipalvega kaitseväge poole. Läti piirivalveülema sõnul on tegemist Valgevene reaktiooniga poliitiliste sündmuste, et maksta Lätile kätte tehtud otsuste eest. Näiteks ei lubata alates 16.07.2024 enam Valgevenes registreeritud sõidukitega siseneda Lätti.

Viimastel kuudel on Läti riigipiiri vahetus läheduses Valgevene poole fikseeritud isikuid, kes ei näe välja nagu ebaseaduslikud sissekäikude, vaid oma käitumise ja riietumise järgi meenutavad sõjaväelasi. Samuti on muutunud ebaseaduslike piiriületajate profiil. Enamasti on tegemist noorte meestega, vanuses 30–35 aastat. Pujāts mainis, et need inimesed deklareerivad alguses sageli, et soovivad Lättist abi, kuid nad ei taha et neid registreeritaks. Sellised inimesed tahavad jääda märkamatuks ja siirduda näiteks Saksamaale, kus saab taotleda "väga heldet hüvitist". Kinnipeetud ebaseaduslikud sissekäikude on pärit peamiselt Süüriast, Afganistanist, Iraanist, Indiast, Bangladeshist. Ebaseaduslikud sissekäikude on sageli ka hästi varustatud tööriistadega, et kahjustada tõkestusaeda. Alates 2023.aasta keskpaigast täheldati ka muutusi rikkujate suhtumises. Ebaseaduslikud sissekäikude on muutuvad agressiivsemaks, ei allu piirivalve korraldustele ja proovivad põgeneda. Esines juhtumeid, kus piirivalvurid pidid nende ohjeldamiseks kasutama füüsilist jõudu ja erivahendeid.

Leedu moodustab piirivalve ja politsei baasil ühenderiüksused

Leedu siseminister Agnė Bilotaitė esitles 24.07.2024 uut ühenderiüksuste konseptsiooni, mis moodustatakse võitlemaks ebakonventsionaalsete hübridiohtudega. Ühendatud eriüksused moodustatakse Leedu piirivalve eriotsustajate osakonna, avaliku julgeoleku teenistuse operatiivvareerimisrühma (ORKA) ja Leedu politsei terrorismivastaste operatsioonide meeskonna "ARAS" operaatoritest.

Leedu piirivalve foto 24.07.2024: eriüksuse demonstratsioon

Ebaseadusliku sissekäiku kontroll Schengeni alal ja võltsitud dokumentid

Lätist pärit ebaseadusliku teisese rände mastaabid ei küüni Leedu piirivalve hinnangul tänavu varasemate aastate tasemini. Esimesel 6 kuu jooksul peeti kinni 140 välismaalast, kellest 44 olid India kodanikud, 14 olid pärit Afganistanist ja 10 olid pärit Senegalist.

Enamik tänavu kinnipeetud ebaseaduslikest sissekäikudega-65 isikut (46%), olid Läti välismaalaste majutuskohtadest lahkunud. Samuti peeti kinni Valgevenest ebaseaduslikult Läti piiri ületanud välismaalast, kes vedajate teenust kasutades sõitsid 4-12 liikmelistes gruppides läbi Leedu Lääne-Euroopasse sihtriikide suunas.

Leedu piirivalvurid pidasid juulis 2024 kinni 6 võltsitud dokumenti, millest 3 olid võltsitud juhiloa, 1 fantaasia dokument (Migration Card) ja 2 olid võltsitud Venemaa sõiduki registreerimistunnistused.

Lätis konfiskeeriti Venemaa registris olev sõiduk

Lätis konfiskeeriti Krāslava regioonis 10.07.2024 Venemaa registreerimismärkidega sõiduauto, millega Venemaa kodanikust sõiduki omanik osales teeliikluses Lätis. Läti parlament võttis 2023.aastal vastu teeliikluse alase seadusemuudatuse, mille järgi on alates veebruarist 2024 keskpaigast on Venemaa registreeritud sõidukitel keelatud Lätis viibida. Seadus näeb ette, et kui sõiduk ei ole Lätis registreeritud ja avastatakse selle omavoliline kasutamine teeliikluses, siis sõiduk konfiskeeritakse ja antakse üle Ukrainale.

Läti piirivalvekolledž ei ole populaarne õppeasutus, soovijaid ei ole

Läti siseminister teatas oma intervjuus 11.07.2024, et Läti piirivalvekolledžisse õppima asumiseks laekus 20 avaldust. Praegu toimub piirivalvekolledžisse vastuvõtt ning murettekita on see, et 2023. aastal oli selleks ajaks esitatud 200 avaldust. Läti siseminister rõhutas, et valitsus on seadnud sisejulgeoleku oma prioriteediks. Siseminister on kindel, et 2025. aastal olukord paraneb. Eesmärk on värbamisel võtta eeskujuga Läti relvajõududest. Läti piirivalvekolledž pikendas avalduste vastuvõtmist kuni 09.08.2024 piirivalve ühe aastasele õppekavale õppima asumiseks.

Läti-Valgevene piiril lõppes 145km pikkuse tõkestustara ehitus

Läti Riigi kinnisvara haldamise keskuse juhtimisel valmis 145 km pikkune tõkestustara Läti-Valgevene piiril. Kuni 2024. aasta lõpuni jätkub kogu 173 kilomeetri pikkusel piiril vajaliku taristu - patrullradade, sildade ja muude piiri kaitseks vajalike lahenduste rajamine. Läti-Valgevene piiril tõkestustara ja taristu rajamine ning sellega seotud teenuste ja tööde kogumaksumus on 125,35 miljonit eurot, sealhulgas sidetornide ja juurdepääsuteede rajamiseks eraldati 3,6 miljonit eurot Euroopa Liidu vahendite.

Leedu valitsus võttis vastu otsuse piirikaitse sõjaliste meetmete osas

Leedu valitsus võttis 31.07.2024 vastu otsuse Kaitseministeeriumi poolt esitatud sõjaliste vastupanumeetmete rakendamise kohta. Valitsuse otsuse alusel rakendatakse riigipiiril ja piiriala järgnevaid kaitse meetmeid:

- Riigipiirile kavandatakse rajada 01.04.2025 kokku 27 inseneritehnilist rajatist kompleksi, millest 5 paiknevad kaitseministeeriumi territooriumidel, 22 riigimaadel, mis asuvad Leedu riigipiiril Valgevenega ja Venemaa Kaliningradi oblastiga.
- Leedu kaitseväge juhendamisel teostatakse 2027.aastaks Šakiu, Vilkaiviskise ja Marijampolė rajoonide omavalitsuste territooriumidel melioratsioonikraavide ja ojade süvendamine ja tõkestusmaterjalide ladustamine.
- Piiratakes metsaraiet kuni 20 km kaugusel Leedu piirist Venemaa ja Valgevenega ning riigi- ja kohalike omavalitsuste teede ümbruses.
- Arendatakse Leedu kaitseväge võimet rajada väikindlustusi, koonodades ja säilitades vajalikke miinide ja lõhkematerjalide varusid ning tugevades Venemaa piiril asuvaid Nemunase kindlustusi.
- Leedu kaitsevääle soetatakse ja antakse üle 4 miljoni euro väärtuse piirneeritõkkekkeid: "draakoni hambad", kokkupandavad "sillid", "hispaania ratsud" ja betoonist teetõkkekkeid.
- Projekti hinnanguline 10.aasta eelarvevajadus on 600 miljonit eurot.

Salakauba üle piiri toimetamine Leedu-Valgevene piiril

Leedu piirivalvurid uurisid juulis 2024 kokku 15 salasigarette salakauba veo juhtumit, mille raames kokku konfiskeeriti 3365 plokki salasigarette (juunis 2024 konfiskeeriti 1172 plokki salasigarette).

Leedu piirivalvurid on 2024.aasta 6 kuuga tuvastanud 10 juhtumit (2023.aastal kokku 115 juhtumit), kui salakauba üle piiri toimetamiseks kasutati peamiselt mehitemata õhuvahendeid (õhupallid ja droonid).

Näide:

22.07.2024 teatel avastasid Leedu piirivalvurid 400m kaugusel Leedu-Valgevene piirist Venčionis rajoonis Vincentavase külas salasigaretteid vahelao. Vahelao asukoht tuvastati jälgides üle riigipiiri Valgevenest Leetu lennutatud mehitemata õhuvahendit (drooni). Vahelaoist leiti kokku 34 kasti salasigarette.

7.VENEMAA KALININGRADI OBLAST

Venemaa kodanikest Kaliningradi elanikud kaebavad Schengeni piirikontrolli põhjalikkuse üle

Kaliningradi oblastist Poola sisenevaid Schengeni viisaga Venemaa kodanikud kaebavad, et Poola piirivalvurid viivad nende osas piiriületamiseks läbi põhjalike intervjuerimisid. Poola piirivalvemetnikud Grzechotki piiripunkti eraldavad bussireisijate massist mitu inimest, et neid põhjalikumalt küsitleda. Venelastele, kes sisenesid Schengeni alale kolmandate riikide kaudu ja otsustasid seejärel Euroopa Liidust läbi Poola Venemaa Kaliningradi naasta, palutakse üksikasjalikult kirjeldada oma tegemisi Poolas. Eelkõige küsitavat, mis linnas viibiti, milline oli nende igapäevane rutiin, mida nad nägid ja tegid.

Piirijärjekorra ooteaeg Venemaal Poola oli 27-28.07.2024 Mamonovo-2 - Grzechotki piiripunktis üle 14 tunni. Poola piiril teostatakse kõikide kaasasolevate esemete röntgenkontroll, kõik kohvid-kotid avatakse ja neid kontrollitakse. Lisaks kasutatakse esemete kontrollimiseks teenistukoeri. Piirijärjekorra ooteaeg Poolast-Venemaale sisenemiseks on sarnane, piirületus võib võtta aega 8-10 tundi, ootejärjekorras oli umbes 70 sõidukit. Videoklippi Venemaa Kaliningradi oblastist Poola sisnemise ootejärjekorra kohta Bagrationovsk-Bezledy piiripunktis 28.07.2024 saab vaadata [siit](#).

8.VALGEVENE

Piirijärjekord Valgevene-EL piiril kasvab endiselt

Valgevenest Leetu sisnemiseks 2 avatud piiripunkti kaudu oli 31.07.2024 püsivalt järjekorras kokku ligi 500 sõidukit. Järelekaardade sisnemiseks Läti praktiliselt ei ole. Valgevene (Kamenny Log) - Leedu (Medininkai) piiripunktis on Valgevenest Leetu sisenevat suunal sõidukite piiriületuseaeg oluliselt kasvanud. Piiriületuseks kulub aeg keskmiselt 30-40 tundi. Valgevene-Poola piiril oli ootejärjekorras 400 sõidukit. Leedu keelab alates 16.08.2024 Valgevene numbrimärgiga sõidukite sissesõidu. Leetu saab seejärel siseneda ainult bussiga. Poolast Valgevenesse sisnemine võib võtta aega kuni ühe nädala Järjekorras on sadu veoautosid. Sotsiaalmeediasse postitatud teadete põhjal puuduvad ootejärjekorras olijatele esmased teenused nagu tualetid ja joogivee võimalus. Vaata videoklippi piirijärjekorras [siit](#).

Valgevene ühepoolne ajutine viisavabastus 35 Euroopa riigile

Valgevene kehtestas Välisministeeriumi 17.07.2024 teate kohaselt alates 19.07.2024 kell 08:00 ühepoolse ajutise viisavabastuse 35 Euroopa riigile, mis on jõus kuni 31.12.2024. Ajutine viisavabastus võimaldaks siseneda ja lahkuda läbi kõigi Valgevene riigipiiri maismaa- ja lennujaamade piiripunktide kaudu ning viibida Valgevenes mitte rohkem kui 30 päeva alates sisnemise kuupäevast.

Ajutiselt viisavabade riikide loetelu:

- Austria Vabariik
- Andorra Vürstiriik
- Belgia Kuningriik
- Bulgaaria Vabariik
- Bosnia ja Hertsegoviina
- Vatikani Linnriik
- Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik
- Ungari
- Kreeka Vabariik
- Kuningriik Taani
- Iirimaa
- Islandi Vabariik
- Hispaania Kuningriik
- Itaalia Vabariik
- Küprose Vabariik
- Liechtensteini Vürstiriik
- Luksemburgi Suurhertsogiriik
- Malta Vabariik
- Monaco Vürstiriik
- Madalmaade Kuningriik
- Norra Kuningriik
- Portugali Vabariik
- Rumeenia
- San Marino Vabariik
- Põhja-Makedoonia Vabariik
- Slovakkia Vabariik
- Sloveenia Vabariik
- Soome Vabariik
- Prantsuse Vabariik
- Saksamaa Liitvabariik
- Vabariik Horvaatia
- Tšehhi Vabariik
- Sveitsi Konföderatsioon
- Rootsi Kuningriik
- Eesti Vabariik (k.a Eestis Vabariigis alaliselt elavad kodakondsuseta isikud).

Kuritegevuse kasv Kaliningradi oblastis

Kaliningradi oblasti ringkonnaprokuratuuri statistika andmetel kasvas kuritegevus 2024.aasta 6 kuu jooksul võrreldes varasemate aastatega kõikides liikides. Kaliningradi oblastis registreeriti 2024. aasta 6 kuuga kokku 6623 kuritegu. Sooritatud kuritegude arv kasvas +8,6%.

Toimepandud kuritegude arvu kasv liigiti:

- 1610 pettust (+22,5%);
- 90 röövi (+34,3%);
- 2318 vargust (+8,8%)
sh: 56 korterivargust (-38,5%);
343 vargust pangakontolt (+1,2%).
- Info- ja telekommunikatsioonitehnoloogia abil toimepandud kuritegude arv kasvab jätkuvalt 1763-It 2242-le (+27,2);
- Liiklusrikkumistega seotud kuritegusid registreeriti 50 (+8,7%), sh 19 surmaga lõppenuid (+46,2%).
- Avalikes kohtades pandi toime 1345 kuritegu (-3,7%), alkoholi juures 578 (-22,3%).

Kaliningradi elanike arvustusi kuritegevuse statistika ja üldise turvalisuse osas saab sotsiaalmeedia kommentaaride vahendusel tutvuda [siit](#).

Valgevenes avastati ulatuslik võltsitud dokumentide müügivõrk

Valgevene siseministeeriumi 22.07.2024 teatel peeti kinni Bresti oblasti endine liiklusmiilitsa töötaja, kes valmistas ja levitas täielikult võltsitud Valgevene, Venemaa ja teiste SRÜ riikide juhulube ja muid sõidukitega seotud dokumente. Läbiotsimise käigus konfiskeeriti erinevaid trükiseadmeid, võltsitud pitsateid ja erinevat valmistoodangut. Võltsitud dokumentide tellimine ja levitamine toimus läbi sotsiaalmeediavõrgustike. Ühe võltsitud juhiloa teelmine läks tellijale maksma 100-500 USD, sõltuvalt, mis riigi juhiloaga oli tegemist. Avaldatud videomaterjalide põhjal valmistati lisaks juhilubadele ka sõidukite identifitseerimiskleebiseid, mis on vajalikud, kas avariiis hävinud, põlenud, uppunud või varastatud sõidukite legaliseerimiseks. Täielikult võltsitud Valgevene juhulube telliti Euroopa Liidu liikemeriikides elavate Valgevene kodanike poolt, et neid näiteks vahetada ametlike Poola juhilubade vastu. Võltsitud juhilubade trükikvaliteeti hinnati üldjuhul kõrgeks, puudulised küll mõned olulised ultraviolet valguses tuvastatavad turvaelemendid. Lisaks esines ekspertide sõnul ka võrreldes originaaliga erinevusi teksti fontides. Hinnanguliselt oli võltsinguid üldiselt välitingimustes visuaalselt originaalidest raske eristada. Vaata juhtumit ONT vahendusel [siit](#).

Kuvatõmmis võltsitud juhilubade tellimisest

Подробнее

КУПИТЬ ВОДИТЕЛЬСКИЕ ПРАВА

ИНСТРУКЦИЯ ПО
ОФОРМЛЕНИЮ ВОДИТЕЛЬСКОГО
УДОСТОВЕРЕНИЯ:

B, B1, M 30000 руб;
BC 40000 руб;
AB 40000 руб;
ABC 50000 руб;

Предоплата 5000 руб.
Остаток после макета и проверки
через сайт ГИБДД:
<https://гибдд.рф/check/driver>

✓ срок от 4-7 дней

Valgevene siseministeerium: võltsitud juhiluba UV-valguses

Korrumpeerunud ametnikud legaliseerisid 13 000 võõrtöölise

Kaliningradi oblasti legaliseeris viis kohalikku inimest perioodil 2022-2024 ebaseaduslikult ligi 13 000 siserändajast võõrtöölise viibimise Kaliningradi oblastis. Võõrtöölise arvu tuletati Kaliningradi oblasti kohaliku ülikooli keeletestikuse direktori ja tema kahe kaasosalise tegevuse järgi, mis seisnes fikttiivsete vene keele ja kultuuri ning ajaloo tundmise sertifikaatide väljastamises. Lisaks teostati fikttiivseid elukoha registreerimisi (sissekirjutus-Venemaal), mis on vajalik elamis- ja tööloa saamiseks. Näiteks 2024. aasta aprillis juunini registreeriti ühte hosteli vähemalt 175 välismaalase elukohana, kus tegelikult keegi neist ei elanud. Videoklippi mentlustoimingute teostamisest saab vaadata [siit](#).

Süüdati kaks Leedu numbrimärkidega hinnalist sõidukit

Kaliningradi oblastis Zelenogradski kesklinnas Potjomkini tänava piirkonnas põlesid 17.07.2024 maha kaks kallist BMW-d: X 6 ja X7. Sotsiaalvõrgustike andmeil olid mõlemal sõidukil küljes Leedu registreerimismärgid. Pealtnägijad nägid põlengut keskööl. Tuletoirujad jõudsid sündmuskohale, kuid oli juba hilja sõidukeid päästa. Venemaa Föderatsiooni eriolukordade ministeeriumi Kaliningradi oblasti peadirektoraat teatas, et tulekahju teade saadi kell 02.17. Inimesed põlengus viga ei saanud, sõidukid põlesid taastamiskõlbmatuks.

Sanktsioonid ei takista luksusautode jõudmist läbi Valgevene Venemaale

Väidetavalt ei ole Euroopa Liidu (EL) poolt sanktsioneeritud luksusautode voog EL-st Venemaale vähenenud vaid on kasvanud läbi Valgevene transiidina Venemaale. Avaliku uurimise põhjal järeldati, et põhimõtteliselt toimetatakse EL poolt sanktsioneeritud luksusautod Leedu ekspediitori ja Valgevene raudtee ettevõtte vahendusel teekonnal Griva (Läti raudtee - LDZ)-Orša-Zapadnaja (Valgevene raudtee-BZD) kaudu Valgevenesse. Lukussõidukite saajaks on sõltumatute uurijate hinnangul Valgevene ettevõtte ENERGO-OIL (ЭНЕРГО-ОИЛ).

- Skeemi kuuluvat ekspediitoritena Leedu ettevõtte Autorail Cargo, UAB Leedus;
- Vene "TransAlliance-Center" Venemaal;
- Läti ALPIK CARGO - saatja ja ekspediitor Lätis;
- "ENERGO-OIL", mis on luksusauto saaja Valgevenes;
- Ettevõtte "FORTEX", mis on märgitud, kui sõidukite saaja Kasahstanis.

EL sanktsiooni vältides toimetati väidetavalt juuliku kahe nädala jooksul Lätist Valgevenesse 18 raudteevagunit kokku 90 luksusõidukiga, mille kogumaksumuseks hinnati 18 miljonit USD. Sama ajal kui EL keelustas Valgevene numbrimärkide sõidukite riiki sisnemise, õnnestub EL-st Valgevenesse endiselt suurel arvul transportida luksusautosid Valgevenesse. Vaata teekonna kirjeldust ja sõidukeid [siit](#)!

Valgevene tõmbas oma väed Ukraina piiri äärest välja

Valgevene president teatas 13.07.2024 "pingete kaotamisest Ukraina piiril" ja andis korralduse väed piirilt välja viia oma alalistesse paiknemiskohtadesse. Valgevene vägede väljatõmbamise põhjuseks märgiti, et ka Ukraina olevat oma väed Valgevene-Ukraina piirilt välja tõmmanud. Varem teatati, et Valgevene piirivalve läks üle tugevdatud piirivalvele rezimile ja õhuväe väeosad olid kõrgendatud valmisolekus. Ukraina piirivalve esindaja Andrei Demtšenko sõnul on Valgevene diktaatori sellised avaldused järg Valgevene infooperatsioonile, mängides sõjalist kaasa Venemaaga ja samas "püüdes demonstreerida oma sõjalist aktiivsust".

Valgevene-Hiina terrorismivastane õppus "Attacking Falcon 2024"

Valgevene kaitseministeerium teatas ja seda kinnitasid ka õhuväe lennukite vabatahtlikud seirajad kanalil (Беларускі Гаю | Belarusian Hajun project), et 06.07.2024 maandusid Valgevenes Baranoviči lennuväljal lennuk Hiina Rahvavabastusarmee üksusega et osaleda terrorismivastasel väljaõppel koos Valgevene üksustega. Ühisõppuse "Attacking Falcon 2024" toimumise aeg oli 08.07-19.07.2024. Ühisõppus viidi läbi Bresti polügoonil, mille aktiivses faasis tõrjusid mõlema riigi sõjaväelased simuleeritud ebaseadusliku relvaformatsiooni rünnaku.

9. POOLA

Algas piiriturvalisuse ühisoperatsioon "Turvaline Podlasie" (täiendus)

Poola relvajõud alustasid 01.08.2024 Poola-Valgevene piiril ühisoperatsiooni "Turvaline Podlasie" (*Bezpieczna Podlasie*), mis asendab senise piirivalve toetamise operatsiooni "Grzyf" ja väljaõppe operatsiooni "Rengaw". Ühisoperatsioonis osalevate sõjaväelaste peamiseks ülesandeks on jätkata piirivalve abistamist seoses rändesurvega Poola-Valgevene piiril. Relvajõudude operatiivjuhatus vastutab operatsiooni kavandamise, elluviimise ja juhtimise eest.

- Esimese etapis otsustati, et Poola relvajõud saavad ühisoperatsiooni raames Poola-Valgevene piirile täiendavalt Afganistanist ja Iraagist naasevate lisajõud, mis koosnevad välisoperatsioonide veteranidest ja eriüksuste operaatoritest. Peale Kosovo missiooni lähetamiseks lisaks Poola-Valgevene piirile politseiametnikud, kellel on ennetustegevuse ja agressiivse rahvahulgaga toimetuleku kogemus.

- Teise etapina suurendatakse Poola relvajõudude kaasamist piiriturvalisuse tagamiseks 17000 sõjaväelase. Vahetult piirile jäävad teenima umbes 8000 sõdurit (praegu 6000) ja 9000 jäävad 48 tunnise kiirreageerimise reservi. Lisaks rakendatakse piirile lähetatavate sõdurite osas välismissioonidele lähetatavate sõduritega sama väljaõppe mudelit: 2 kuud viiakse läbi ühiseid kokkuharjutamise treeninguid ja sellele järgneb 6 kuud teenistust piiril. Selline ühtne väljaõppe kohustus tagab selle, et piirile lähetatav kontingent läbib ka "asjakohase sertifitseerimise", mille järel nad alles kvalifitseeruvad teenistuseks piiril.

- Piirile suunduvate üksustele hangitakse täiendavalt 150 soomustatud sõidukit, mis ühtivad oma omadustele piirivalve ja sõjaväepolitsei poolt seni kasutatavate patrullisõidukitega. Lisaks varustatakse sõdurid kaasagsete kiivritega, õõvaatlusseadmetega ja vormivarustusega.
- Poola politsei ülesandeks jääb jätkuvalt piirivalvuritele ja sõjaväelastele massiohje väljaõppe läbiviimine. Piirivalve koosseisu luuakse ka vastavad maassiohje väljaõppega eriüksused

Poola piirivalve ülemal sõnul, plaanivad Poola relvajõud suurendada politseilise iseloomuga väljaõppe mahtu oma üksustes. Erinevate asutuste koostalitlusvõime tõstmiseks, võtab kogu relvajõudude piiriturvalisuse ühisoperatsiooni juhtimisvastutuse enda kanda 18. mehhaniseeritud diviisi. Ühisoperatsiooni ülemaks määrati kindralmajor Arkadiusz Szkutnik. Ühisoperatsiooni toetavad sõdurid piirivalvet ja politseid ebaseaduslike piiriületuste tõkestamisel selleks mitte ettenähtud kohtades.

Operatsiooni puudutatav press- ja teabetegevust koordineerib Poola relvajõudude operatiivjuhatus pressiosakonna pressiesindaja kolonelleitnant Jacek Goryszewski. Operatsioon "Turvaline Podlasie" kestab kuni 2028. aastani, mil kogu piiriturvalisuse võtab alaliselt üle relvajõudude piiriturvalisuse komponent. Kui varem oli plaanis, et see uus relvajõudude element moodustaks 2032. aastaks, siis nüüd on selle loomist kiirendatud.

10. VARIA

Ühendkuningriik moodustab uue piirijulgeoleku väejuhatuse

Ühendkuningriik (UK) loob Piirijulgeoleku väejuhatuse UK Border Security Command (BSC) teatas 07.07.2024 siseminister Yvette Cooper. Kõige esimese tegevusena kuulutati välja uue väejuhatuse ülem värbamine. Värbamiskulutusega saab tutvuda [siit](#). Vaata ka UK peaministri 17.07.2024 avaldust piiriturvalisuse kohta. UK peaministri kõne piiriturvalisuse kohta 18.07.2024 Euroopa poliitilise ühenduse täiskogul.

Soomes hakati lammutama Venemaaga koos ehitatavat tuumajaama

Pyhäjokis asuv Hanhikivi-1 tuumaelektrijaama ehituse plats planeeritakse demonteerida sellel suvel. Objekt on kokku ligikaudu 100 000 ruutmeetrit hooned, mis kuulusid endisele seadme tarnijale RAOS Project. Fennovoima teatas 2023. aasta maikuu, et omandas täielikult tuumajaamale varem eraldatud territooriumi ja sellel asuva kinnistu. Kui varem oli plaanis sellele territooriumile rajada tuumajaama, siis 2022. aasta mais teatas Fennovoima ehitustööluse tühistamisest. Koostöös Rosatomiga läbi viidud Hanhikivi-1 tuumaelektrijaama rajamise projekt peatati pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse.

Poola piirivalve moodustab uued eriüksused

Poola kaitseministeeriumi ja Siseministeeriumi ühisel pressikonverentsil 17.07.2024 teatati, et Poola piirivalve koosseis moodustatakse uued eriüksused. Piirivalve eriüksused kavatakse luua politsei ennetusüksuste eeskujul, mis on spetsiaalselt ette valmistatud tegelema ebaseadusliku piiriületuse katsetega ja agressiivse rahvahulga ohjega. Piirivalve uued eriüksused oleksid sarnased mürulipolitsei üksustega. Piirivalve üksuste loomiseks alustatakse kõigepealt uute üksuste liikmete värbamisega ja seejärel läbivad nad mitme kuulise väljaõppe. Poola kindralstaabi ülem kindral Wiesław Kukuła teatas, et Poola Territoriaalarmee koosseis moodustatakse ka eraldi piirikaitse komponent. Siseministeeriumi teatel peeti 2023. aastal kinni 600 inimsugeldajat, kes tegelesid ebaseaduslike sisserändjate transpordiga Poola piiril "kaugemale läände". Selle aastal on kinni peetud juba ligi 400 inimsugeldajat.

Foto: Gazeta Policyjnia

Surmava jõu kasutamise õigus

Poola vabariik moodustab aktiivselt Poola parlamendis 12.07.2024 vastu võetud seadust, millega suurendati sõjaväe politsei ja piirivalve volitusi ohu korral riigi julgeolekule. Seaduseprojekti koostas Kaitseministeerium. Vabariiklaste kriitika pälvib seadusemuudatuse punktid, mis vabastavad sõjaväelased kriminaalvastutusest, kes ületavad piiritsidendi ohjeldamiseks otsese sunni ja tulirelva kasutamise piire.

Seaduse muudatus toob Poola karistusseadustikusse sätte, mis välistab vastutuse teatud tingimustel toimepandud tegude eest. Vastutuse välistamine puudutab sõjaväelasi, kes reegleid rikkudes kasutasid relva või otsest sunnivahendit, kui neid kasutati eesmärgiga tõrjuda otsest rünnakut antud sõjaväelase või teise isiku elule, tervisele või vabadusele.

Muutus seadus Ukraina kodanikele ajutise kaitse kohta

Poolas jõustus alates 01.07.2024 seaduse muudatus Ukraina kodanike ajutist kaitse reeglite kohta seoses relvakonfliktiga Ukraina territooriumil. Üks olulisemaid muudatusi on, et Ukraina kodanike Poola Vabariigi territooriumil seadusliku viibimise perioodi pikendatakse kuni 30. 09.2025 ning Ukraina kodanikele Poolas seaduslikuks viibimiseks õiguse andvate elamisdokumentide kehtivusaeg pikeneb. Seaduse muudatusega saab tutvuda [siit](#).

Uus ID kaardi formaat

Island teatas, et võttis alates 01.04.2024 kasutusele uue isikutunnistuse, mis vastab Rahvusvahelise Tsiivilnõuanduse organisatsiooni (ICAO) nõuetele, mis tõttu ei vajata enam Euroopa Majandusühenduse riikidesse reisimiseks passi, vaid seda saab teha uue isikutunnistusega. Islandi uus isikutunnistus sisaldab suuremat horisontaalasendist fotot, mis ekspertide hinnangul pidi tegema dokumendi turvalisemaks, sest võimaldab paremini tuvastada integreeritud foto võttsimisega soetud jälgede tuvastamist.

Eesti ICAO nõuetele vastava isikutunnistuse näidis.

Poola ei plaani ehitada Kaliningradi piirile sellist tõkestustara nagu on piiril Valgevenega

Poola siseminister Tomasz Siemoniak teatas, et Poola võimud ei kaalu veel võimalust ehitada Kaliningradi oblasti piirile alalist tõkestustara, mis oleks sarnane Valgevene piirile oleva tõkestustaraga. Poola-Kaliningradi oblasti piirile paigaldati oktsaadist tõke. Siemonyak märkis ka, et Poola võimud ei näe hetkel märke, mis viitaksid ebaseadusliku sisserände ohu suurenemisele Kaliningradi oblasti piiril. Poola teatas 2022. aastal plaanist ehitada piirile Kaliningradi oblastiga tõkestustara, sest 2022. aasta alustas Poola rändekriisi taustal Valgevene piirile tara ehitamist.

Olukord Poola piiril

Poola piirivalve poolt 24.07.2024 avaldatud teatel peeti 2024. aasta 7 kuu jooksul kinni kokku 227 isikut, kes olid seotud nii ebaseadusliku sisserändajate piiriületuste korraldamisega või abistamisega. Poola-Valgevene piiril lõigul peeti kinni 219 isikut ja Poola-Leedu piiril 8 isikut.

Poolale anti välja rahvusvahelise organiseeritud kuritegeliku rühmituse asutajast Süüria kodanik, kes organiseeris perioodil 2021-2023 vähemalt 3500 ebaseadusliku sisserändaja, peamiselt Süüriast, Jeemenist ja Iraagist transporti üle piiri Valgevenest Poola ja teistes Lääne-Euroopa riikidesse. Organiseeritud kuritegeliku rühmituse juhina vastutas süürlane ka rahaliste arvelduste eest sularahas ja krüptovaluutades. Hinnanguliselt kanti kuritegeliku rühmituse liikmetele kuuluvate krüptoraha rahakottide kaudu üle ligikaudu 581 miljonit USD, millest 30 miljonit läks terroristlikele organisatsioonidele Hezbollah relvastatud tiivale ja Palestiina džihadile. Süürlane peeti kinni Saksamaal Euroopa vahistamismääruse alusel, Europoli koordineeritud operatsioonis raames.

Juhtumid 01.07-31.07.2024 avaldatud esmaste teadete põhjal:

- Tuvastati 2 võltsitud juhiluba, 1 võltsitud Poola elamisuba ja 2 juhu võltsitud Schengen'i riikide piiriületustemplite jäljed.
- Poola piirivalve pidas avaldatud teadete kinni 01.07-31.07.2024 kokku 11 varastatud sõidukit. Suurim juhtum oli, kui Korczowa piiripunkti kaudu üritati 26.-27.07.2024 toimetada Ukrainasse 4 varastatud sõidukit.
- Kokku tuvastati 7 teisene rände juhtumit Schengen'i alal (näited):

26.07.2024 peeti kinni Ukraina kodanik, kes transportis 4 Somaalia päritoluga ebaseadusliku sisserändajat Lätist edasi Lääne-Euroopasse.

26.07.2024 peeti Poola-Saksamaa piiril kinni 22 liikmeline Afganistani ja Pakistani päritoluga ebaseaduslike sisserändajate grupp. Kõigi kinni peetud välismaalaste suhtes alustati menetlust päritoluriiki tagasisaatmiseks.

22.07.2024 peeti kinni Kashastani kodanik, kes transportis 3 India ja 1 Somaalia kodanikut ebaseaduslikku sisserändajat Lätist Lääne-Euroopasse.

15.07.2024 peeti kinni Gruusia kodanik, keda kahtlustatakse välismaalaste toimetamise Slovakkias läbi Poola edasi Saksamaale.

04.07.2024 peeti kinni 2 Ukraina kodanikku, kes transportisid 10 Somaalia päritoluga ebaseaduslikku sisserändajat

Islandi uue ICAO nõuetele vastava isikutunnistuse näidis.

